

Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Fastställd/upprättad	Beslutsinstans
Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete	Plan	2013-06-17	KF
Dokumentansvarig	Diarienummer	Senast reviderad	Giltig till
Miljöstrateg	KS.2012.221		Tills vidare
Dokumentinformation		Dokumentet gäller för	
		Kommunens miljö- och hållbarhetsarbete	

Dokumentnamn	Senast reviderad	Beslutsinstans
Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete		

Innehållsförteckning

Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete

Mål 1 Minskat bilresande.....	5
Mål 2 Användningen av fossila energikällor ska minska i samhället.....	6
Mål 3 Gnesta kommun ska minska energiberoendet i sin egen verksamhet	7
Mål 4 Kommunens sjöar och vattendrag ska vara friska och yt- och grundvatten ska skyddas för att säkra tillgången på dricksvatten	11
Mål 5 Utöka antalet miljöcertifierade skolor och förskolor.....	14
Mål 6: Öka andelen ekologiska livsmedel till 50 % samt öka andelen miljöanpassade varor i upphandling och minska varuflödet	14
Mål 7 Öka återvinningen	16

Dokumentnamn	Senast reviderad	Beslutsinstans
Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete		

Översikt

Miljö- och hållbarhetsplanen för Gnesta kommun är ett styrdokument för kommunens alla verksamheter och bolag. Det ska användas som ett underlag i verksamhetsplanering, budget- och investeringsprogram. Målgrupp är politiker och tjänstemän inom kommunen och dess bolag. Gnesta kommun antogs som medlem i Sveriges ekokommuner december 2012. Som medlemskommun krävs bland annat en långsiktig plan för kommunens miljö- och hållbarhetsarbete.

Miljö- och hållbarhetsplanen beskriver huvuddragen i kommunens strategiska miljöarbete. Det innehåller kommunens övergripande mål och beskriver vilka frågor som ska prioriteras. Gnesta kommun har tidigare antagit flera strategiska styrdokument inom miljöområdet bl.a. har de nationella miljömålen brutits ner i lokala miljömål. Miljö- och hållbarhetsplanen sammanfattar och håller ihop miljöfrågorna och ersätter det tidigare beslutade lokala miljömålen. Miljö- och hållbarhetsplanen blir därmed det dokument som på ett övergripande plan skall styra allt miljö- och hållbarhetsarbete i Gnesta kommun.

Planen för Gnesta kommuns miljö och hållbarhetsarbete innehåller sju delmål som är en precisering av kommunfullmäktiges övergripande miljömål:

Kommunen ska aktivt arbeta för att vara en föregångskommun i miljö- och klimatfrågor

Målen har uppdelats i områdena: energi, vatten samt ekologisk omställning

Mål: Energi

- 1 Minskat bilresande
2. Användningen av fossila energikällor ska minska i samhället
3. Gnesta kommun ska minska energiberoendet i sin egen verksamhet

Mål: Vatten

4. Kommunens sjöar och vattendrag ska vara friska och yt- och grundvatten ska skyddas för säkra tillgången på dricksvatten

Mål: Ekologisk omställning

5. Utöka antalet miljöcertifierade skolor och förskolor
6. Öka andelen ekologiska livsmedel till 50 %. samt öka andelen miljöanpassade varor i upphandling och minska varuflödet
- 7 Öka återvinningen

Dokumentnamn	Senast reviderad	Beslutsinstans
Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete		

Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete 2013- 2014.

Energi

Mål 1: Minskat bilresande

Målet är en utökning av kommunstyrelsens mål ” Fler resor med kollektiv trafik”. Vid framarbetande av denna strategi känns det viktigt att utvidga målet. Grundtanken är att minska resor med bil men ”redskapen” är inte bara bättre kollektiva transporter. När det gäller resor inom t ex Gnesta tätort är kollektivtrafiken i princip inget alternativ. Här måste attraktiva gång- och cykelvägar vara ett alternativ till bilresan. Det kan även handla om att styra bostäder och verksamheter till de platser där den finns väl fungerande kollektivtrafik. Planverktyget måste användas. I de fall då bussmatningen till pendel- och regionstationen inte är ett alternativ kan arbetet inriktas på att skapa attraktiva pendlarparkeringar som möjliggör problemfria övergångar från personbil till pendeltåg/ regiontåg/buss alternativt gynnar samåkning.

På kortare sträckor bör arbetet inriktas även på att främja gång och cykel som ett alternativ till bil. Trygghet och säkerhet är grunderna för att välja cykeln. Det ska finnas trafiksäkra, väl underhållna och bra upplysta cykelbanor för att föräldrar ska kunna låta sina barn cykla till aktiviteter istället för att regelmässigt skjutsa. För de som tar cykeln till busshållplatser eller stationen ska de finnas en trygghet i att veta att cykelbanor prioriteras efter snöfall och vid halkbekämpning. Cykeln ska kunna lämnas i den trygga förvissningen att den är kvar efter dagens slut. Den ska också gärna vara torr då den har stått i cykelställ med tak. Ovanstående och många fler åtgärder kommer att redovisas i den cykelstrategi som tas fram 2013.

Åtgärder

1.1 Ombyggnad av Östra Storgatan

Metod

Östra Storgatan byggs om med cykelbana, sänkt hastighet för biltrafiken samt fler säkra gångpassager.

Kostnad

Ej känt. Kostnaden för Gnesta kommun kan beräknas efter förhandling med trafikverket juni 2013

Tid/Beslut

Efter beslut kan byggstart ske våren 2014. Arbetet beräknas vara slutfört hösten 2014

1.2 Framtagande av cykelstrategi

Metod

I en cykelstrategi omfattande kommunens fyra tätorter redovisas behov och möjligheter för att öka cykelanvändningen.

Kostnad

I en cykelstrategi redovisas en prioriteringsordning. I vilken takt åtgärderna genomförs styrs

Dokumentnamn	Senast reviderad	Beslutsinstans
Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete		

genom tilldelning i budget. För åtgärder inom tätorterna har en totalsumma om 16 miljoner kronor kalkylerats.

Tid/Beslut

Arbete med framtagande av cykelstrategi pågår och ett färdigt förslag kommer att presenteras för beslut under 2013.

1.3 Optimera busstrafiken

Metod

Planera busslinjer och avgångstider så att antalet resande ökar.

1.4 Bibehålla lokala bussresor med SL-kort

Metod

I dag kan resande med giltigt SL-kort utan tillägg även resa med länstrafikens bussar inom Gnesta kommun. Resorna subventioneras av Gnesta kommun.

Mått

- 1 Antal meter cykelbana i kommunen.
- 2 Antal meter nyskapad cykelbana i kommunen.
- 3 Antal skyddade cykelparkeringar.
- 4 Antal parkerade cyklar vid resecentrum 1:a vardagen i månaden.
- 5 Antal resor med kollektivtrafik, per innevånare och år.
- 6 Koldioxidutsläpp, ton/inv.

Mål 2: Användningen av fossila energikällor ska minska i samhället

Kommunen har ingen bestämmanderätt över energislag eller energianvändning utanför den kommunala verksamheten. Kommunen kan och bör dock spela en stor roll för att påverka och sprida information om energiströmmarna i kommunen. Den statligt finansierade energirådgivningen som kommunen sköter vänder sig till enskilda och företagare är det viktigaste verktyget. Energirådgivningen är en opartisk verksamhet varför råden gäller kunskapsöverföring så att energianvändaren själv ska kunna göra bra val. Råden innefattar alla delar av det dagliga livet från val av köksmaskiner och lampor till totalrenoveringar av bostäder med nya uppvärmningsanläggningar. Energirådgivningen kan även hjälpa till med att förmedla bidrag för energikartläggningar av enskilda företag. Kommunen ska även i fortsättningen bedriva en progressiv energirådgivning för att minska energianvändningen i kommunen.

2.1 Direktinformation via klimat- och energirådgivningen till de som har oljeeldade värmepannor.

Metod

Via sotningsregistret ta fram uppgifter om vem som har oljeeldade pannor och sända ut direktinformation om alternativ.

Kostnad

Ingen. Energi- och klimatrådgivning finansieras statligt via energimyndigheten.

Tid/beslut

Kan göras direkt.

Dokumentnamn	Senast reviderad	Beslutsinstans
Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete		

Mått

- 1 Antal oljeeldade värmepannor .
- 2 Andel registrerade miljöklassade personbilar i Gnesta kommun.
- 3 Koldioxidutsläpp, ton/inv.

Mål 3. Gnesta kommun ska minska energiberoendet i sin egen verksamhet

Kommunen är en stor lokal aktör både vad gäller varor, tjänster och ska därför vara ett föredöme för personal och medborgare. Ett hållbart beteende i kommunen sprider sig ut i samhället.

Kommunen har många lokaler som ska hållas varma, upplysta och välventilerade och är därmed en stor energiförbrukare. För att uppnå ett hållbart energiflöde krävs ett systematiskt förbättringsarbete. Gnesta förvaltning AB har genom åren gjort många förbättringar och effektiviseringar. Men arbetet måste fortsätta och då kombineras med mätningar så att resultaten av energieffektiviseringen i kommunens byggnader visas.

Kommunen har ett stort transportbehov för personal och skolbarn. Personal färdas många mil per år i sin tjänsteutövning. Hur kommunens egen fordonspark är sammansatt gör skillnad. Kommunen ska därför vid nytecknande av ramavtal, köp eller leasing av personbilar alltid välja miljöfordon enligt regeringens definition. Gnesta är en liten tätort och många gånger behövs ingen bil för att ta sig runt. Vid tjänsteresor bör därför cykel för kortare transporter vara förstahandsval. Ibland har vi längre tjänsteresor och då ska kollektivtrafik vara förstahandsval och i andra hand miljöklassad bil (enligt regeringens definition).

Slutligen finns också det viktiga området kommunalteknik. Det handlar om pumpar som transporterar ren- och spillvatten. Förutom att ha energieffektiva pumpar och bra styrteknik handlar det också om att inte pumpa en enda liter onödigt vatten. Som bekant är den effektivaste besparingen den kilowatt timma som aldrig används. För att komma åt onödigt pumpande handlar det om att komma tillrätta med det ovidkommande vattnet (ofta inläckande grundvatten) som beskrivs under avdelningen vatten. Att skapa ett tätt ledningssystem innebär tredubbla vinster. Energi behöver inte läggas på att pumpa ovidkommande vatten. Kemikalieanvändningen i reningsverken kan minskas då endast en mindre mängd vatten behöver renas och slutligen minskar risken för att orenat vatten ska släppas ut i sjöar och vattendrag under perioder då reningsverken inte hinner med att behandla de stora mängder vatten som aldrig skulle ha kommit till verket. Till området kommunalteknik hör också gatubelysning. Gatubelysning står inför stora förändringar de kommande åren.

Ineffektiva högtrycksnatriumlampor är på väg att fasa ut genom EU:s ekodesigndirektiv. År 2012 förbjuds de minst effektiva lamporna. År 2015 förbjuds högtrycksnatriumlampor som tidigare tillätits genom undantagsbestämmelser. Lampor som ersätter högtrycksnatrium är främst mer effektiva högtrycksnatriumlampor, men också LED-lampor och metallhalogenlampor.

Enligt många bedömare finns en av de största besparingspotentialerna både för energi och ekonomi inom området Grön IT. Begreppet Grön IT innebär att ta tillvara den möjlighet som digitala system har jämfört med fysiska. Det handlar om att använda IT på ett optimalt sätt på många plan. Det kan vara att strategiskt används IT inom exempelvis anhörigvård, fastighetsstyrning och ruttoptimering av hemtjänstresor eller effektivisering av administrativa

Dokumentnamn	Senast reviderad	Beslutsinstans
Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete		

rutiner.

Åtgärder

3.1 Föra över elförbrukningen på brukaren så att brukaren själv kan styra kostnaden. Gäller lokaler som skolor, förskolor mm (GFAB)

Metod

Installera separata elmätare. Hyreskostnaden reduceras då elen inte ingår utan faktureras separat. Brukaren stimuleras att minska elförbrukningen då besparingen kan avläsas i lägre kostnader.

Kostnad

Kostnad för installation och inköp av elmätare.

Tid/Beslut

Ägardirektiv. Kan göras direkt efter ägardirektiv. Kort avskrivningstid.

3.2 Föra över vattenförbrukningen på brukaren så att brukaren själv kan styra kostnaden. Gäller lokaler som skolor, förskolor mm (GFAB)

Metod

Installera separata vattenmätare. Hyreskostnaden reduceras då vatten inte ingår utan faktureras separat. Brukaren stimuleras att minska vattenförbrukningen då besparingen kan avläsas i lägre kostnader.

Kostnad

Kostnad för installation och inköp av vattenmätare.

Tid/Beslut

Ägardirektiv. Kan göras direkt efter ägardirektiv. Kort avskrivningstid

3.3 Solceller på Dansutskolan. (GFAB)

Metod

Dansutskolan värms med direktverkande el. För att minska mängden inköpt el kan det vara intressant att pröva solceller.

Kostnad

Utredning behövs. Kalkyl ska göras för kostnad för installation, besparingspotential och möjlighet till intäkt av försäljning av el under tider då skolan inte används.

Tid/Beslut

Styrelsebeslut på genomförande. Undersökning kan göras i förväg. Omförhandling av hyra kan bli aktuell.

3.4 Styrning av belysning i lokaler. (GFAB)

Metod

Installera belysningsstyrning. Rörelsecensor, ljuscensor eller vanlig strömbrytare.

Kostnad

Inte beräknad.

Tid/Beslut

Ägardirektiv. Kan göras direkt efter ägardirektiv.

Dokumentnamn	Senast reviderad	Beslutsinstans
Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete		

3.5 Konvertera till LED belysning (GFAB / Gnestahem)

Metod

Byta ut befintliga ljuskällor till LED-belysning. Alternativt byta ut utomhusbelysning till annat lämpligt än LED.

Kostnad

Beroende på utbytestakt

Tid/Beslut

Beslut kan tas direkt av ansvarig på GFAB.

3.6 Införa individuell mätning av varm och kallvatten i lägenheter. (Gnestahem)

Metod

Installera separata vattenmätare. Hyreskostnaden reduceras då vatten inte ingår utan faktureras separat. Lägenhetsinnehavarna kan då själva styra sin egen kostnad och stimuleras till besparing.

Kostnad

Kostnad för installation och inköp av vattenmätare.

Tid/Beslut

Ägardirektiv. Kan göras direkt efter ägardirektiv. Kort avskrivningstid.

3.7 Fortsätta arbetet med installation av närvarostyrd belysning i allmänna utrymmen (Gnestahem)

Metod

Installera belysningsstyrning. Rörelsecensur eller ljuscensur.

Kostnad

Inte beräknad.

Tid/Beslut

Ägardirektiv. Kan göras direkt efter ägardirektiv. Kort avskrivningstid.

3.8 Utbilda anställda i Gnesta kommun i sparsam körning.

Åtgärden utredd i samband med att en motion om utbildning av kommunanställda. Motionen bifölls av kommunfullmäktige 2011.

Metod

För bästa resultat bör en utbildning innehålla praktiska körmoment.

Målgrupp:

I Gnesta kommun uppges omkring 100 personer använda leasingbilar eller kommunägda bilar i sin anställning. Till dessa kommer anställda som använder sin privata bil för tjänsteresor. Om personer som kör fler än 100 mil i tjänsten per år i sina privata bilar samt de som kör av kommunen administrerade bilar blir antalet som förestås få erbjudande om sparsam körning bli strax under 200 personer.

Kostnad

Kostnaden för en sådan utbildning uppskattas till mellan 260 000 och 350 000 kronor.

Dokumentnamn	Senast reviderad	Beslutsinstans
Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete		

Tid/Beslut

KS behöver besluta om genomförande inklusive utseende av ansvarig samt anvisa medel i budget. Upphandling av utbildning samt genomförande. Innan all personal genomgått utbildningen kan det ta två till tre år.

3. 9 Klimatkompensationskonto för resor i den kommunala organisationen

Åtgärden utredd i samband med att en motion om klimatkompensation 2013.

Metod

Klimatkompensation innebär att den förvaltning som köper en resa eller bedriver transporter betalar en avgift för den mängd koldioxid som resan eller transporten resulterat i. Kommunen bestämmer en avgift per kilo koldioxid. Pengarna sätts in på ett särskilt miljökonto i kommunen. Förvaltningar kan sedan söka pengar från kontot till åtgärder som minskar utsläppen och främjar miljön. Vanliga exempel är inköp av elcyklar, plantering av träd, energisparkampanjer, utbildning i ekokörning och energisnålare belysning.

Kostnad

Kommunen bestämmer själv avgiften. I Örebro som praktiserat systemet några år har avgiften sats till 29 öre per kilo utsläppt koldioxid vilket motsvara omkring 6 % av bränslepriset. Gnesta kommun köpte 2012 fordonsbränsle för 874 292 kronor. En avgift på 6 % skulle innebära en merkostnad för förvaltningarna på drygt 52 000 kronor. I Gnesta kommun används också privata bilar i tjänsten. 2011 betalades reseersättning ut för 293 460 km. Ett räkneexempel: Dagens medelbil drar 0,8 liter bensin per mil vilket gör 23 476 liter. En normalbensinbil släpper ut 2,65 kg CO₂/liter vilket ger ett totalt utsläpp på 62 213 kilo. Dessa kilo gånger 29 öre skulle innebära en inbetalning till miljökompensationskontot på 18 000 kronor per år.

Prissättningen på koldioxid skiljer mycket mellan kommuner. I sin enklaste form och med en faktor på 29 öre/kilo CO₂ kan intäkterna beräknas till omkring 70 000 kronor per år. Kostnaden belastar förvaltningarna vilket måste kompenseras i respektive budget

Tid/Beslut

KS beslut om införande. Tilldelning i budget. I drift året efter beslut och budgettilldelning.

3.10 Drivmedelsval och ruttoptimering för sophämtningstransporter

Metod

Vid tecknande av nytt entreprenadavtal för sophämtningen kan krav ställas på drivmedel. Även ruttoptimering genom körloggar kan tas med vid upphandling av entreprenadavtalet.

Kostnad

Ingen uppgift.

3.11 Införande av resepolicy för tjänsteresor

Metod

Genom att anta en kommunal resepolicy fastslå hur och med vilka färdmedel tjänsteresor ska genomföras. Ex. I en resepolicy fastslås vilken tidsvinst som krävs för att flyg ska väljas framför t.ex. tåg.

Dokumentnamn	Senast reviderad	Beslutsinstans
Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete		

Kostnad

Arbetsid för framtagande och implementering av en resepolicy i organisationen.

Tid/Beslut

Efter ett politiskt taget beslut om framtagande av en resepolicy bör en sådan vara framskrivet och antagen under 2013.

Mått

- 1 Andel miljöklassade personbilar i de kommunala förvaltningarna.
- 2 Transportenergi för tjänsteresor med bil (KWh/ årsarbetare.)
- 3 Koldioxidutsläpp för tjänsteresor med bil/ton/årsarbetare).
- 4 Energianvändning redovisat i kWh/m² för bostäder och lokaler .
- 5 Andel förnybar och återvunnen energi i kommunens lokaler (ej bostäder).

Vatten

Vi har ett stort ansvar för vattnet. Gnesta kommun är den kommun i Sörmland som har störst procent insjöyta, hela 17 %. Omkring en sjättedel av kommunens yta är vatten. Hur vi hanterar vattnet i kommunen är av största betydelse. Det handlar om så mycket. Biologisk mångfald, landskapsbild och dricksvattenförsörjning är några delar. Viktigt är också betydelsen för samhällsutvecklingen. Närheten till rena sjöar är ett av kommunens starkaste säljargument i konkurrensen om nya innevånare. Vatten är också vårt viktigaste livsmedel som måste skyddas och vårdas till kommande generationer.

Mål 4. Kommunens sjöar och vattendrag ska vara friska och yt- och grundvatten ska skyddas för säkra tillgången på dricksvatten

Arbetet med vatten tar tid och måste baseras på ett systematiskt långsiktigt arbete. Omsättningstiden i många sjöar är lång och oberoende av vilka och hur stora insatser som görs så tar naturen tid på sig innan vis ser effekterna. Denna tröghet är naturlig men är något vi måste känna till och informera om.

Kommunens praktiska arbete inriktas på följande:

1. Enskilda avloppsanläggningar. Här pågår ett intensivt arbete med inventera och ställa förbättringskrav på samtliga enskilda avloppsanläggningar som inte uppfyller dagens krav på rening. Miljöenhetens mål är att arbetet ska vara klart senast vid utgången av 2017.
2. Det kommunala avloppsledningsnätet. Kommunens egna avloppsnät upplevs som ett av de viktigaste områdena att arbeta med för att långsiktigt skydda de tätortsnära sjöarna. Arbetet bör starta med en inventering av alla kommunala spillvattenledningar för att få kunskap om ledningssträckor där ovidkommande vatten bidrar till spillvattenmängden. Inventeringen följs sedan upp med en tidssatt och finansierad åtgärdsplan. Slutligen bör arbetet följas upp med mätningar som visar hur mycket det ovidkommande vattnet har minskat samt antal bräddningar av avloppsvatten från reningsverken. Även reningsverkens reningseffekt bör ses över. En miniminivå för de kommunala reningsverken med en kapacitet överstigande 199 personekvivalenter kan sättas så att resthalten i behandlat avloppsvatten inte överstiger 15,0 mg/l för BOD (biologiskt syretärande material) och 0,5 mg/l för totalfosforhalten beräknat som års medelvärde om inget annat föreskrivs i tillstånd.

Dokumentnamn	Senast reviderad	Beslutsinstans
Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete		

3. Växtnäringsläckage från lantbruket. Här finns möjlighet att efter tillsyn kräva förbättringsåtgärder. Arbetet pågår och miljöenhetens tillsynsplan är att senast vid utgången av 2017 ska samtliga lantbruk i Gnesta kommun ha inspekterats med avseende på växtnäringsläckage.

4. Förebyggande dagvattenhantering. Den miljömässigt bästa behandlingen av dagvatten görs på plats genom LOD (Lokalt Omhändertagande av Dagvatten). Att leda ut dräneringsvatten, takvatten och vatten från gator i närmaste vattendrag är miljömässigt förkastligt. Regelmässigt bör alltid LOD prövas i samband med planprocessen och vid nyproduktion av bostäder och verksamheter inom planlagda områden.

5. Samverkan om vattenfrågor. Kommunen kan inte arbeta ensam i vattenfrågor. Nyckeln till framgång ligger i att skogsbruket, lantbruksnäringarna, den ideella naturvården, boende och kommun samverkan kring vattenfrågor. Samverkan t.ex. ske genom Nyköpingsåarnas- och Trosaåns vattenvårdsförbund. Kommunen ska också verka för att grupper som arbetar lokalt med vattenfrågor får stöd och råd i sin verksamhet.

Åtgärder

4.1 Avloppsinventering och krav om åtgärdande av bristfälliga avloppsanläggningar

Metod

Under perioden 2012-2017 kommer ca 320 avlopp att inventeras årligen av miljöenheten. Därefter kommer det under åren 2017-2019 ske en ny inventering av de 900 avlopp som inventerades under 90-talet.

Kostnad

Avloppsinventeringen den därpå följande handläggningen avgiftsfinansieras till 100 %.

Tid/beslut

Pågående.

4.2 Inspektion av lantbuksfastigheter avseende växtnäringsläckage

Metod

Under perioden 2012-2017 kommer alla lantbruk med fler än 10 djurenheter få minst en ingående inspektion gällande växtnäringsläckage.

Kostnad

Inspektionerna är avgiftsfinansierade till omkring 70 %.

Tid/beslut

Pågående.

4.3 Samverkan med vattenorganisationer och arbetsgrupper med focus på vattenfrågor

Metod

Delta i vattensamverkansorganisationernas aktiviteter och till viss del driva aktiviteter inom

Dokumentnamn	Senast reviderad	Beslutsinstans
Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete		

ramen för samverkansorganisationerna. Aktiviteterna listas och utgör nyckeltal.

Kostnad

Medlemsavgifter i vattenvårdsförbund är obligatoriska för kommunen. Kostnader för material, utskick mm belastar främst vattensamverkansorganisationerna. Kostnaden för kommunen utgör arbetstid vilket i miljöstrategens fall är en ordinarie arbetsuppgift.

4.4 Kontroll och kalkning av försurningskänsliga sjöar enligt åtgärdsplan för kalkningsverksamheten i Södermanlands län 2010 – 2015

Metod

Delta i länets provtagningsprogram genom att ta rovtva de i kontrollprogrammet aktuella sjöarna. Omfattningen ligger på 10 sjöar vilka provtas vid två tillfällen per år. Resultatet utgör nyckeltalen.

Kostnad

Statliga bidrag utgår med 85 % Kommunens provtagning och analyskostnader är budgeterade sedan 1992. Arbetstiden är omkring en vecka per år vari även ingår administration kring den praktiska sjökalkningen.

Tid/beslut

Pågående

4.5 Åtgärder inom kommunens vatten och avloppsnet

Framtagande av en VA-plan omfattande hela det kommunala verksamhetsområdet pågår. För att inte föregå detta mer detaljerade arbete kommer arbetet med kommunens Va-nät att ingå i nästa reviderade miljö- och hållbarhetsplan.

Mått

- 1 Antal inventerade avlopp.
- 2 Antal åtgärdade bristfälliga avlopp.
- 3 Längd inventerade ledningssträckor jämfört med det totala avloppsledningsnätet (uttryckt i m alt km).
- 4 Längd avloppsledningar med duplikatsystem jämfört med det totala avloppsledningsnätet (uttryckt i m alt km).
- 5 Antal inspekterade reningsverk.
- 6 Antal utförda förbättringsåtgärder på reningsverk.
- 7 Tungmetaller i avloppsslam, bly, kadmium, kvicksilver mätt i mg/kg torrsubstans halt.
- 8 Andelen antagna planer där dagvatten tas omhand lokalt för berört område.
- 9 Antal inspekterade lantbruk avseende växtnäringssläckage
- 10 Antal åtgärdade brister avseende växtnäringssläckage .
- 11 Antal genomförda samverkans möten/kurser/informationsutbyten avseende vatten.
- 12 Försurningsläget i de sjöar som omfattas av länets kontrollprogram.

Förutom de uppställda måtten görs en avstämning mot den statusklassning för ekologisk status och kemisk status som regelbundet görs för vattenförekomster via vattenmyndigheten.

Dokumentnamn	Senast reviderad	Beslutsinstans
Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete		

Ekologisk omställning

Mål 5. Utöka antalet miljöcertifierade skolor och förskolor

Skolor och förskolor kan miljöcertifiera sig genom Grön flagg eller Miljöskola. Grön Flagg är ett system gemensamt för EU och administreras av Håll Sverige rent. Miljöskola är Skolverkets certifieringssystem. Ett arbete med miljöcertifiering inleds alltid med en kartläggning av miljöpåverkan. Efter kartläggning väljer skolan eller förskolan för vilket område man ska ta fram ett handlingsprogram. Viktigt för arbetet är att hela skolan deltar samt att elever och föräldrar är delaktiga. Arbetet med skolan är viktigt då ”ringarna” från skolan sprids ut i samhället. Med direktiv och planering borde alla kommunala förskolor och skolor kunna vara miljöcertifierade senast 2020. Informationsinsatser ut mot ickekommunala skolor och förskolor kan göras när de kommunala kommit i gång med sin certifiering.

Åtgärder

5.1 Påbörja arbetet med att miljöcertifiera kommunens skolor och förskolor

Metod

Påbörja arbetet med miljöcertifiering. Arbetet kan för de skolor och förskolor som är obekanta med arbetsmetoden, inledas med ett studiebesök på Åsbackaskolan som aktivt arbetar med Grön flagg. Kommunen har fått en inbjudan.

Tid/beslut

Beslut behövs i barn- och utbildningsnämnden

Mått

1. Andel miljöcertifierade skolor/förskolor i kommunen, %

Mål 6. Öka andelen ekologiska livsmedel till 50 % samt öka andelen miljöanpassade varor i upphandling och minska varuflödet

Kostenheten har i dag ett antal ekologiska produkter i sin verksamhet. 2012 utgjorde ekologiska produkter 24 % i skolmatsalarna och 19 % i äldreomsorgen. Siffrorna kan jämföras med 18 % i medeltal 2011 för Svenska offentliga kök. Statistiken är framtagen av EkoMatCentrum, Informationscentrum för Ekologiska Produkter. Med ett växande sortiment och en satsning på ekologiska livsmedel bör målet kunna vara minst den dubbla andelen jämfört med idag. ”Närproducerat” är mera diffust. Någon definition av begreppet finns inte i dag men mål om inköp av närproducerade livsmedel kan komma när enighet finns om vad begreppet innebär.

Kommunen är en stor uppköpare av varor. Gnesta kommun kommer 2013 att anta en ny upphandlingspolicy. Jämfört med den tidigare upphandlings- och inköpspolicyen har kraven skärpts och kommunen har som ambition att tillämpa miljöstyrningsrådets miljökriterier på ”spjutspetsnivå” där så är möjligt. Upphandlingspolicyen harmoniserar därmed med miljö- och hållbarhetsplanen.

Dokumentnamn	Senast reviderad	Beslutsinstans
Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete		

Åtgärder

6.1 Korrekt redovisning av andel inköpta ekologiska livsmedel

För att visa den verkliga mängden inköp av ekologiska livsmedel krävs korrekt rapportering via ekonomisystemet. Alla verksamheter som köper ekologiska livsmedel ska använda kontot för ekologiska varor (konto 6442).

Metod

Informationsinsats till attestanter.

Kostnad

Ingen.

Tid/beslut

Kan göras direkt.

6.2 Kommunens interna representation ska baseras på ekologiska varor

Metod

Internt i Gnesta kommun köps kaffe, te, kaffebröd och frukt till sammanträden, kaffepauser och olika möten. För att föregå med gott exempel ska så långt möjligt dessa livsmedel utgöras av kravmärkta produkter och "Fairtrade- produkter".

Kostnad

En marginell merkostnad.

Tid/ beslut

Kan genomföras direkt.

6.3 Införa digitala möten för politiker och tjänstemän

Metod

Genom It-teknik minska antalet fysiska möten. Digitala möten kan i sin enklaste form genomföras med en flerpårttelefon. Mer avancerade lösningar är så kallade E-möten, ett sätt att över Internet hålla möten. Vid ett e-möte sitter deltagarna oftast vid din egen dator eller läsplatta där de via en programvara deltar i mötet med ljud och bild och kanske visar en presentation eller sitt datorskrivbord. E-möten beställs via nätet och inte krav på ny teknisk utrustning.

Kostnad

Beställning av e-möten innebär en mindre kostnad vilket tjänas in på minskade resekostnader.

Tid/Beslut

Kan genomföras efter en informationsinsats om att tekniken finns. Uppdra till IT-enheten att informera om tekniken.

6.4 Minska antalet kopior

Metod

Införa ett generellt defaultläge för dubbelsidig utskrift och svartvitläge i färgskrivare på alla nätverksskrivare i den kommunala organisationen.

Kostnad

Ingen förutom arbetet med att genomföra inställningen.

Dokumentnamn	Senast reviderad	Beslutsinstans
Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete		

Tid/beslut

Kan genomföras direkt.

6.5 Övergång till digitala handlingar

Här pågår ett arbete. Ärendet tas upp till kommunstyrelsen i juni 2013. Förslaget från förvaltningen är då att kommunstyrelsen och miljö- och byggnämnden övergår till läsplattor från september. Övriga nämnder övergår under november. Årsskiftet 2013/14 ska därmed pappersdistributionen ha upphört. Samtidigt införs en politikerportal som politikerna hämtar sina handlingar ifrån och där kommunens styrdokument publiceras.

6.6 Kommunens tätortnäraskogar ska skötas så de inbjuder till besök och skog i närheten av skolor kan erbjudas som "skolskog"

Metod

Vid samtliga tätorter finns kommunägd skog som sköts med avsikt att kunna erbjuda rekreation. Skog finns även på kort promenadavstånd från fyra av fem kommunala skolor. Skogen används redan av skolorna men om önskemål finns ska ett mer permanent område avsättas till skolskog enligt konceptet Skogen i skolan.

Kostnad

Ingen. Skogen genererar en årlig liten intäkt som långsiktigt används för skogsåtgärder. En mindre del av skogens avkastning kan användas till tillgänglighet eller skapa möjligheter för en mer permanent skolskog.

Tid/beslut

Kan göras direkt.

6.7 Grön IT i kommunens IT-strategi

Framtagande av IT-strategi omfattande hela det kommunala verksamhetsområdet skall ske när ny IT-chef tillsatts. För att inte föregå detta mer detaljerade arbete som kommer att innehålla delar om Grön IT kommer arbetet med digitala lösningar som innebär minskning av transporter och materialflöden att ingå i nästa reviderade miljö- och hållbarhetsplan.

Mått

Andel inköp av ekologiska livsmedel i den kommunala organisationen (%).

Mål 7: Öka återvinningen

Åtgärder

7.1 Förlänga öppettiderna på återvinningsgården

Metod

Analys av behov och önskemål från brukarna om förlängda öppettider på återvinningsgården. Förslag om lördagsöppet har framförts. Lördagsöppet från maj - september alt juni - augusti innebär extra timanställd personal, ca 3st

Dokumentnamn	Senast reviderad	Beslutsinstans
Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete		

Kostnad

Åtgärden innebär en ökning av personalkostnader. Kostnaden kan rymmas inom avfallskollektivet.

Tid/beslut

Kan genomföras direkt.

7.2 Insatser för att öka mängden utsorterat matavfall

Metod

Andelen utsorterat matavfall från hushållen genom system ”Gröna påsar” uppgår i dag till omkring 25 %. Målet bör kunna sättas till 40 %. För att nå målet krävs informationsinsatser.

Kostnad

Kostnaden kan rymmas inom avfallskollektivet.

Tid/beslut

Kan genomföras direkt.

Mått

Total mängd hushållsavfall inklusive producentansvar, ton/inv.
Deponerat avfall (ton kärlavfall minus det organiska avfallet).

Dokumentnamn	Senast reviderad	Beslutsinstans
Plan för Gnesta kommuns miljö- och hållbarhetsarbete		